

бистості тощо. Загалом такий процес навчання дає можливість аналізувати педагогічні явища, тобто розчленовувати їх на складові (умови, причини, мотиви, стимули, засоби, форми прояву тощо); осмислювати роль кожного елемента в структурі цілого та у взаємодії з іншими; знаходити в педагогічній теорії положення, висновки, закономірності, що відповідають логіці цього явища; правильно діагностувати педагогічне явище; формулювати стрижневе педагогічне завдання (проблему); знаходити способи оптимального вирішення проблем.

Література

1. Адоньєв Є.О. Традиційна та гуманістична парадигми освіти в антропологічному вимірі / Є.О. Адоньєв // Постметодика. – 2002. – № 7–8. – С. 12–15.
2. Бех І.Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І.Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади. – С. 100.
3. Кондратова Л.Г. Організація проектної діяльності учнів в позаурочний час / Л.Г. Кондратова. – Х. : Основа, 2009. – 108 с.
4. Мурована Н.М. Педагогічне керівництво розвитком професійної компетентності вчителів музики у післядипломній освіті : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Н.М. Мурована ; Університет менеджменту освіти АПН України. – К., 2008. – 20 с.
5. Основы педагогического мастерства / [под ред. И.А. Зязюна]. – К. : Вища школа, 1987. – 707 с.
6. Павлютенков Е.М. Профессиональное становление будущего учителя / Е.М. Павлютенков // Сов. педагогика. – 1990. – № 11. – С. 64–69.
7. Семиченко В.А. Пріоритети професійної підготовки: діяльнісний чи особистісний підхід? / В.А. Семиченко // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи : монографія / за ред. І.А. Зязюна. – К. : Віпол, 2000. – 636 с.
8. Химинець В. Особистісно-орієнтовані технології в післядипломній педагогічній освіті / В. Химинець, О. Химинець // Освіта на Луганщині. – 2004. – № 1. – С. 27–29.

КУЛЬЧИЦЬКА Я.

UNSCHOOLING (РОЗШКОЛЮВАННЯ) ЯК ОДНА З НОВИХ ОСВІТНІХ СИСТЕМ ДЛЯ НАВЧАННЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ У КАНАДІ

Навчання обдарованих дітей є одним з найактуальніших питань сучасної освіти. Це пов'язано з багатьма різноманітними факторами. Одним з них є невирішене питання стосовно того, яка з освітніх систем є найсприятливішою для навчання талановитих учнів. На думку деяких учених, для обдарованої особистості необхідно застосовувати індивідуальний підхід у навчанні, спираючись на її потреби, психологічні та фізіологічні особливо-

сті, а також враховуючи тип обдарованості, оскільки адекватний вибір системи навчання сприяє повноцінному розвитку обдарованої особистості.

У 1988 р. О.М. Матюшкін зазначав, що сучасне навчання орієнтовано на середнього учня й держава витрачає багато коштів на створення та реалізацію програм для дітей, які мають труднощі в навчанні, які потребують особливої уваги, але не приділяє достатньої уваги обдарованим дітям. Звісно, з того часу багато що змінилося, зроблено багато, але, на нашу думку, недостатньо для того, щоб сказати, що проблема навчання обдарованих учнів повністю вирішена. Ще триває процес пошуку ідеальної моделі навчання обдарованої особистості. Розвиток науково-педагогічних досліджень у цьому руслі дасть змогу більш успішно вирішувати проблему розвитку обдарованих і талановитих учнів. Сьогодні у світі спостерігається тенденція зростання уваги до індивідуальної освіти дітей, створення сприятливих умов до навчання обдарованої молоді. Це пов'язано з тим, що на рубежі ХХ–ХХІ ст. окреслилися принципово нові риси світової цивілізації, пов'язані з особливостями функціонування постіндустріальних суспільств, інформаційних технологій, процесів глобалізації, що дає підстави стверджувати про формування нової цивілізації – неосферно-космічної. Найбільшого успіху досягатимуть держави, які мають висококваліфіковані кадри у високотехнологічних галузях виробництва. Тому проблема обдарованості, творчості, інтелекту виходить на передній план у державній політиці.

На сьогодні існує дуже багато різних систем навчання, але ми вирішили зосередити нашу увагу на новітніх системах. Однією з таких систем є система *unschooling* (розшколювання), яка широко використовується для навчання обдарованих дітей у Канаді, досвід якої є неоціненним для України, оскільки високий рівень освічених людей у Канаді успішно підтримує та підвищує рівень життя канадців і репутацію країни як місця, де цінують і заохочують інтелектуальне зростання. Освіта в цій країні має дві основні мети: надати людям можливість розвинути свої здібності та забезпечити суспільство знаннями й уміннями, які мають служити його інтересам. Сьогодні поставлені канадським урядом освітні завдання успішно реалізуються, крім того, Канада входить до складу Всесвітньої організації з питань обдарованості дітей. Отже, досвід Канади з організації педагогічної підтримки обдарованих дітей є неоціненним для реалізації педагогічної підтримки в Україні.

Мета статті – проаналізувати одну з новітніх освітніх систем для навчання обдарованих дітей у Канаді – системи *unschooling*, або, як ми перекладаємо, розшколювання.

Термін “*unschooling*” введений в обіг у 1970-х рр. педагогом Дж. Холтом, який здобув широке визнання як “батько” *unschooling*. У деяких дослідженнях “*unschooling*” вважається різновидом домашньої освіти, і хоча домашня освіта стала предметом широкого громадського обговорення, засоби масової інформації мало уваги приділяють *unschooling*. Популяризації

unschooling перешкоджають критики, схильні розглядати цю систему освіти як таку, що надто радикально відрізняється від традиційних методів і систем навчання. Вони вважають, що діти будуть позбавлені соціальних навичок, структури й мотивації своїх колег, особливо на ринку праці. Unschooling відрізняється від звичайної шкільної освіти головним чином тим, що стандартні навчальні програми та звичайні методи відбору, а також інші особливості традиційного навчання суперечать завданням забезпечення максимальної освіти кожної окремо взятої дитини. Основною передумовою unschooling є те, що дітям притаманна вроджена властивість навчатися. Із цього судження можна зробити висновок, що навчання дітей у системі освіти, де “один розмір підходить усім”, неефективно використовує час дітей. Традиційні методи навчання вимагають, щоб кожна дитина одержувала знання за визначеною програмою, у визначені терміни, у визначений час, незалежно від індивідуальних потреб, інтересів, цілей або знань, засвоєних самостійно. Вікові психологи, які підтримують unschooling, відзначають, що діти готові вчитися в різному віці. Подібно до того, як деякі діти починають ходити у віці від восьми до п’ятнадцяти місяців, розмовляти ще в більшому віковому діапазоні, і це є в межах норми, також діти готові читати, наприклад, у різному віці (від двох до семи років). Оскільки традиційна освіта вимагає, щоб усі діти починали читати, писати й рахувати в один і той самий час, прихильники unschooling вважають, що деякі діти, які не вписуються у визначені вікові рамки, не можуть без шкоди для свого розвитку навчатися за такою системою. Система навчання unschooling є різновидом домашньої освіти, але з тією відмінністю, що дитина, яка навчається unschooling, самостійно керує власною освітою, обираючи структуру, напрям, обсяг одержуваних знань, а також викладачів. Критерієм оцінювання знань є тест, який складається після закінчення курсу середньої освіти. На перший погляд, така система освіти може видатися несерйозною й невідповідальною, тому що попередні покоління, ми й наші діти звикли до тотального контролю за процесом навчання з боку викладачів, батьків і держави загалом, але за результати несе відповідальність лише сама людина.

Висновки. Отже, така новітня освітня система для навчання обдарованих дітей, як unschooling, є дуже популярною в Канаді, оскільки надає можливість дитині самостійно керувати освітнім процесом з урахуванням індивідуальних особливостей розвитку та потреб. Але в нашій країні необхідно розширити потік інформації про існуючі системи навчання для того, щоб мати більш чітке уявлення про перспективи використання таких освітніх систем, як unschooling.

Література

1. Матюшкин А.М. О создании научно-практической программы по выявлению, обучению и воспитанию одаренных и талантливых детей в СССР / А.М. Матюшкин, Д.А. Сиск // Вопросы психологии. – 1988. – № 4. – С. 88–97.

2. Clark B. Growing up gifted: Developing the potential of gifted at home and at school / B. Clark. – 5th ed. – Upper Saddle River, NJ: Merrill, 1997.
3. Colangelo N. Handbook of gifted education / N. Colangelo, G. Davis. – 2nd ed. – N. Y. : Allyn and Bacon, 1997.
4. Greer B. Unschooling or homeschooling? [Електронний ресурс] / B. Greer. – Режим доступу: http://www.unschooling.org/fun12_unschooling.htm.
5. Patricia A. Handbook of educational psychology / A. Alexander Patricia, H. Winne Philip. – Routledge, 2006. – 1055 с.

КУРІННА А.

РОБОТА ЗІ СЛОВОМ У КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ: СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ВИМІР

Останніми роками спостерігається тенденція до володіння мовою як активним засобом для набуття статусу соціально-економічного й політичного порозуміння між різними представниками світової спільноти в різноманітних сферах життєдіяльності. Ці реалії об'єктивно зумовлюють розширення функцій не тільки іноземних мов, а й оновлення завдань володіння рідною мовою в сучасному суспільстві.

Результатом навчання мов повинна стати особистісна багатомовність, яка передбачає усвідомлене розмежування мовних систем і відносно вільний перехід з однієї мови на іншу залежно від зміни ситуації та життєвих потреб заради продуктивного спілкування, розв'язання проблем мовної культури громадських організацій і суспільства в цілому.

Спілкування, у свою чергу, виступає необхідною умовою буття людей, без якого неможливе повноцінне формування не лише окремих психічних функцій, процесів і властивостей людини, а й особистості в цілому. Реальність і необхідність спілкування визначена спільною комунікативною діяльністю: щоб жити, люди вимушені взаємодіяти.

У зв'язку із цим перед методикою викладання російської мови в середній школі стоїть проблема формування соціокультурної спрямованості навчання рідної мови на підставі словоцентризму, що спирається на теоретичну розробку ключових положень: “мова – культура”, “мовна особистість”, “мовна картина світу”, “міжкультурна комунікація”, “стереотипи спілкування”, “соціокультурна ситуація”, “прецедентні імена й тексти” (Р. Будаов, О. Вежбицька, Г. Гачев, Д. Гудков, Ю. Караулов, В. Костома-ров, В. Маслова, Ю. Степанов, Ю. Прохоров, В. Шаклеїн та ін.).

Про посилення комунікативної спрямованості шкільної лінгвістичної освіти, продуктивне формування комунікативного потенціалу учнів свідчить велика кількість сучасних лінгводидактичних досліджень (Л. Антонова, В. Аннушкін, В. Беломорець, М. Баранов, Є. Голобородько, Л. Дави-